

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ceylan AKÇA CUPÖLÖ

Diyarbakır Milletvekili

Diyarbakır'ın Lice ilçesinde 27 Mayıs 1994'te gözaltında kaybedilen görme engelli 19 yaşındaki Çayan ÇİÇEK de zorla kaybettirilenlerdendir. İHD'nin kayıp yakınlarıyla beraber basına yaptığı açıklamasına göre; "Lice'nin Dernek köyünde ikamet eden Çiçek Ailesi, geçimini hayvancılık ve tarım işi ile sağlıyordu. 10 Mayıs 1994 tarihinde Lice İlçe Jandarma Komutanlığı'na bağlı askerler sabah saat 06.00 sularında köye baskın yapıp kimlik kontrolü yapar. Kimlik kontrolünden sonra Ramazan Akyol, Fevzi Fidantek, Mehmet Özineççi, Mehmet Demir, Ali İhsan Çiçek ve Tahsin Çiçek gözaltına alınıp Lice Bölge Yatılı Okulu'na götürülür. Burada gözaltına alınan kişilere yoğun işkenceler yapılır. Birkaç gün sonra Ali İhsan Çiçek ve Tahsin Çiçek haricinde diğer köylüler serbest bırakılır. Ailesinin tüm arama çabalarına rağmen Ali İhsan Çiçek ve Tahsin Çiçek'ten bir daha haber alınamaz. Olaydan 17 gün sonra 27 Mayıs 1994 tarihinde güvenlik güçleri tarafından Tahsin Çiçek'in oğlu olan 19 yaşındaki Çayan Çiçek de bahçede oturduğu esnada gözaltına alınır. Çayan Çiçek, doğuştan görme engelidir. Babaannesi olan Hamsa Çiçek, torununun doğuştan görme engelli olduğunu belirtip serbest bırakılmasını ister. Ertesi gün torununun kimlik nedeniyle gözaltına alınmış olduğunu düşünerek Çayan'ın kimliğini yanına alıp Lice İlçe Jandarma Komutanlığı'na tekrar başvurur. Ancak askerler kimliğe baktıktan sonra böyle bir kişinin gözaltında olmadığını belirtir ve kimliği babaannesine geri vermez. Çayan Çiçek'ten o günden sonra bir daha haber alınamaz. Oğulları ve torunu Çayan Çiçek'ten haber alamayan Hamsa Çiçek, yetkili tüm kurumlara başvurur fakat herhangi bir sonuç alamaz. 20 Temmuz 1994 yılında DGM başsavcılığına dilekçe ile başvuruda bulunan Çayan'ın halası Feride Çiçek'e yazılı bir cevap verilmez ancak sözlü olarak gözaltında olmadığı ifade edilir. İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şubesine 27 Temmuz 1994 yılında başvuran Hamsa Çiçek, hukuki destek talebinde bulunur. Bunun üzerine dernek avukatlarınca Kasım 1994 yılında Avrupa İnsan Hakları Komisyonuna başvuruda bulunulur. Dosyadaki birçok tanık beyanına rağmen Türkiye hükümeti vermiş olduğu cevapta bölgede herhangi bir operasyonun olmadığını, söz konusu kişilerin gözaltına alınmadığını ifade eder. AİHM'de görülen ÇİÇEK davası 27 Şubat 2001 tarihinde sonuçlanır. Kararda başvuru Hamsa Çiçek'in oğulları Tahsin Çiçek ve Ali İhsan Çiçek'in gözaltında zorla kaybedildiği ve sözleşmenin 2. ve 13. maddesin ihlal edildiği belirtilir. Kararın devamında başvuru torunu olan Çayan Çiçek hakkında ise kendisinin gözaltına alındığına dair bir kanıt olmadığını belirtip dosyayı kapatır. Çayan Çiçek'ten kaybedildiği günden bu yana bir daha haber alınamaz."

Bu bağlamda;

1. Önergede bahsedilen ve zorla kaybettirilenlerin akıbeti ne olmuştur? Cenaze ve/veya mezar yerleri nerededir?
2. Bu olaydaki failer/azmettiriciler/devletle ilişkili paramiliter odaklar açığa çıkarılmış, yargılanmış ve cezalandırılmış mıdır?
3. Kişinin akıbeti ortaya çıkıncaya kadar hukuken kesintisiz bir biçimde işlenmeye devam eden bir suçta, hangi kanun maddesi zamanaşımından bahsederek faili korurken, geride kalanların ömür boyu sürecektir adalet arayışına bir son tarih koyabilir?
4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) *yaşam hakkı ihlali, etkin soruşturma yürütmemek ve işkence yapmak* suçlarından oybirliğiyle Türkiye'yi mahkûm ettiği dosyalar, söz konusu kararların ardından neden yeniden açılmamış, failerin/azmettiricilerin/devletle ilişkili paramiliter odakların cezalandırılması için neden somut adımlar atılmamıştır?
5. Kamuoyunda politik faili meçhul dosyalarını da etkin biçimde soruşturması, uluslararası hukuka ve vicdanlara aykırı olarak zamanaşımı gerekçesiyle kapatılan dosyaları yeniden açması umulan Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığının yanına faili belli olan suçlar için de Gözaltında Zorla Kaybetme Suçları Araştırma Dairesi kuracak mısınız?